

A passiói istentisztelet felépítése

I. BEVEZETŐ RÉSZ

KEZDŐ ÉNEK
ISTEN NEVÉNEK SEGÍTSÉGÜL HÍVÁSA (INVOKÁCIÓ)
IMÁDSÁG, BEVEZETÉS

II. JÉZUS SZENVEDÉSTÖRTÉNETE

BIBLIAI OLVASMÁNYOK
GYÜLEKEZETI ÉNEKEK

III. BEFEJEZŐ RÉSZ

BEFEJEZÉS, IMÁDSÁG
MIATYÁNK
ÁLDÁS
BEFEJEZŐ ÉNEK

25. A passiói istentisztelet rendje

Liturgikus szín: lila, nagypénteken fekete

Az itt olvasható textusok a szenvedéstörténet rövidített és összevont szövegét tartalmazzák. (A teljes szöveget az utánuk megjelölt igeszakaszok segítségével találhatjuk meg.) Ezek alapján a passió a négy evangélium szerint külön is olvasható. Az igeolvasásokat egyháztagok is végezhetik.

I. BEVEZETŐ RÉSZ

KEZDŐÉNEK

A gyülekezet passiói éneket énekel.

Dallam: EÉ 418

Jézus, e világ bűnéért Ki meghalni eljöttél, S tévelygő nyájad üdvéért Önként áldozat lettél; Ki kész voltál ontani vért Ádám romlott fiaiért: Kérlek, halálod ára Rajtam ne vesszen kárba!

Vigasztaljon gyötrődésed, Midőn büntudat gyötör, Támogasson csüggedésed, Kétség, baj reám ha tör. Verejtéked hűvösítsen, Segítöm, ha senki nincsen: Kérlek, halálod ára Rajtam ne vesszen kárba! 203,1-2

ISTEN NEVÉNEK SEGÍTSÉGÜL HÍVÁSA (INVOKÁCIÓ)

Lelkész: Az Atya, [✚] Fiú, Szentlélek nevében.

Gyülekezet: **Ámen.**

IMÁDSÁG, BEVEZETÉS

Lelkész: Imádkozzunk! Dicsérünk téged, Úr Jézus Krisztus, hogy mindhalálig teljesítetted Atyád akaratát, és mindent elvégeztél a mi üdvösségünkre. Szün-

telenül emlékeztess minket keresztedre és töviskoronádra, hogy mindörökké áldjunk téged hűségedért és szeretetedért! Ámen.

A lelkész néhány szóval bevezeti a szenvedéstörténet olvasását, például:

Testvéreim az Úrban! Az egész kereszténységgel valljuk, hogy Jézus Krisztus értünk szenvedett és halt meg. Hogy mit jelentett ez a valóságban, és hogy mit kellett neki szenvednie, azt akkor értjük meg, ha elolvassuk, mit írnak róla azok, akik azt Jézus szenvedésének szem- és fültanúitól hallották. Hallgassuk meg tehát Jézus szenvedéstörténetét, hogy megteljen szívünk bűnbánattal és mélységes hálával Jézus végtelen szeretetéért!

Ének

Saját dallam: EÉ 204

Jézus, szenvedésedről Mostan elmélkednem, Erőt, áldást mennyekből Lelked adjon nékem! Jelenj meg most szívemnek Ama nagy kínodban, Mellyel voltál lelkemnek Orvosa holtodban! 204,1

II. JÉZUS SZENVEDÉSTÖRTÉNETE

Igeolvasás

Jézus bevonulása Jeruzsálembe, a főpapi tanács határozata, Júdás árulása

Amikor Jézus Jeruzsálemhez közeledett, és az Olajfák hegyéhez ért, a tanítványok az ő parancsára hoztak egy szamarat, és ráterítették felsőruháikat, Jézus pedig ráült. A sokaság nagy része felsőruháit az útra terítette, mások ágakat vagdaltak a fákról, és az útra szórták, és ezt kiáltották: „Hozsánna a Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban!” Amikor Jézus bement Jeruzsálembe, megmozdult az egész város, és kérdezték: „Ki ez?” A sokaság pedig ezt mondta: „Ez Jézus, a próféta, a galileai Názáretből.”

Akkor összegyűltek a főpapok, az írástudók és a nép vénei, és megegyeztek abban, hogy Jézust elfogják csellel, és megölik. De ezt mondták: „Ne az ünnepen, hogy ne támadjon zavargás a nép körében.”

Akkor egy a tizenkettő közül, akit Iskáriótes Júdásnak hívtak, elment a főpapokhoz, és ezt mondta: „Mit adnátok nekem, ha elárulnám őt nektek?” Azok

pedig megállapítottak neki harminc ezüstöt. Júdás ettől fogva kereste az alkalmat, hogy elárulja Jézust.

Mt 26,1–16; Mk 14,1–11; Lk 22,1–6; Jn 11,46–12,6

Ének

Dallam: EÉ 96

Ó, egyetlenegy segítőm, Uram, Jézus, irgalmazz, Légy velem, én üdvözítőm, A gonosztól oltalmazz, Hiszen te értem jöttél, Érettem is véreztél! 83,2

Igeolvasás

Az utolsó vacsora, Péter fogadkozása

A kovásztalan kenyerek első napján, amikor este lett, asztalhoz telepedett Jézus a tizenkét tanítvánnyal, és miközben ettek, így szólt: „Bizony, mondom nektek, hogy közületek egy valaki elárul engem.” A tanítványok elszomorodtak, és elkezdtek kérdezgetni: „Én vagyok az, Uram?” Ő így válaszolt: „Aki velem együtt mártja kezét a tálba, az árul el engem. Mert az Emberfia elmegy, ahogyan meg van írva róla, de jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja: jobb volna annak az embernek, ha meg sem született volna!” Megszólalt Júdás, és megkérdezte: „Én vagyok az, Mester?” Ő így válaszolt: „Te mondtad.” Júdás pedig azonnal kiment, és éjszaka volt. Miközben ettek, vette Jézus a kenyeret, áldást mondott, megtörte, tanítványainak adta, és ezt mondta: „Vegyétek, egyétek, ez az én testem.” És vette a poharat, hálát adott, nekik adta, és ezt mondta: „Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, a szövetség vére, amely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.”

Vacsora után dicséretet énekelve kimentek az Olajfák hegyére, és Jézus így szólt hozzájuk: „Mindnyájan megbotránkoztok bennem ezen az éjszakán, mert meg van írva: »Megverem a pásztort, és elszélednek a nyáj juhai.«” Megszólalt Péter, és ezt mondta: „Ha mindenki megbotránkozik benned, én soha meg nem botránkozom.” Így szólt hozzá Jézus: „Bizony, mondom neked, ezen az éjszakán, mielőtt megszólal a kakas, háromszor tagadsz meg engem.” Ezt mondta neki Péter: „Ha meg kell halnom veled, akkor sem tagadlak meg téged.” Hasonlóan beszélt a többi tanítvány is.

Mt 26,17–35; Mk 14,12–31; Lk 22,7–39; Jn 13,1–20

Ének

Saját dallam: EÉ 461

Ó, Jézus, tövises az út. Nézd, elveszünk a cél előtt! De új elszánást, új erőt Ád a te töviskoszorúd!

Ó, Jézus, oly sötét az éj. Mindhalálíg hűségesen, Nem lankadva egy percre sem, Őrt állni, kérünk, te segélj! 461,2-3

Igeolvasás

Jézus tusakodása a Gecsemáné-kertben

Akkor elment velük Jézus egy helyre, amelyet Gecsemánénak hívnak, és így szólt a tanítványokhoz: „Üljetek le itt, amíg elmegyek amoda, és imádkozom.” Maga mellé vette Pétert és Zebedeus két fiát, és elkezdett szomorkodni és gyöt-rődni, és ezt mondta nekik: „Szomorú az én lelkem mindhalálíg: maradjatok itt, és virrasszatok velem!”

Továbbment egy kissé, arcra borult, és így imádkozott: „Atyám, ha lehetséges, távozzék el tőlem ez a pohár, mindazonáltal ne úgy legyen, ahogyan én akarom, hanem ahogyan te akarod!” Ezután odament a tanítványokhoz, és alva találta őket. Így szólt Péterhez: „Ennyire nem tudtatok egy órát sem virrasztani velem? Virrasszatok, és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek, mert a lélek kész, de a test erőtelen.”

Másodszor is elment, és így imádkozott: „Atyám, ha nem távozhat el tőlem ez a pohár, hanem ki kell innom, legyen meg a te akaratod!” És amikor vissza-ment, ismét alva találta őket.

Mt 26,34-44; Mk 14,32-40; Lk 22,40-46; Jn 13,21-38

Ének

Dallam: EÉ 426

Lelkem, vigyázz, készülj fel, Istent buzgón kérve; Váratlan ne érjen el A kísértés éje! Ki nem kész, hogy nehéz Próbáját megállja, Bűnnek lesz szolgája. 441,1

Igeolvasás

Jézus elfogatása

Harmadszor is elment, és imádkozott. Amikor visszatért tanítványaihoz, ezt mondta nekik: „Íme, elközelgett az óra, és az Emberfiát a bűnösök kezére adják. Keljetek fel, menjünk: íme, elközelgett, aki elárul engem.”

Még beszélt, amikor megérkezett Júdás, egy a tizenkettő közül, és vele együtt

nagy sokaság kardokkal és botokkal. Az áruló pedig ezt a jelt adta nekik: „Akit megcsókolok, ő az, őt fogjátok el!” És azonnal odament Jézushoz, és ezt mondta: „Üdvöz légy, Mester!” És megcsókolta őt. Jézus így szólt: „Júdás, csókkal árulod el az Emberfiát?” Akkor odamentek, és elfogták. Péter pedig kirántotta kardját, lesújtott a főpap szolgájára, és levágta fülét. Ekkor így szólt hozzá Jézus: „Tedd vissza kardodat a helyére, mert aki kardot fog, az kard által vész el.” Akkor a tanítványok mind elhagyták őt, és elfutottak.

Mt 26,45–56; Mk 14,41–50; Lk 22,47–53; Jn 18,1–18

Ének

Saját dallam: EÉ 422

Eltévedtem, mint juh, Eltévedtem, mint juh A bűnösök útjára. Ó, segíts, Jézusom, Őriző pásztorem, Hogy ne jussak romlásra! Te adtál drága vért Elveszett juhokért. Viselj gondot a nyájra! *422,1*

Igeolvasás

Jézus a főpap előtt

Jézust elvitték Kajafáshoz, a főpaphoz, ahol összegyűltek az írástudók és a vének. Péter követte őt távolról, egészen a főpap udvaráig, és bement, ott ült a szolgákkal, hogy lássa, mi fog történni. A főpapok és az egész tanács megpróbálták Jézus ellen hamis tanúvallomást keresni, hogy halálra ítélhessék őt, de nem találtak egyetlen tanút sem. Akkor a főpap így szólt hozzá: „Megesketek az élő Istenre, hogy mondd meg nekünk, ha te vagy a Krisztus, az Isten Fia!” Így szólt hozzá Jézus: „Te mondtad. Viszont mondom nektek: mostantól fogva meglátjátok az Emberfiát ülni Isten hatalmának jobbján, és eljönni az ég felhőin.” Ekkor a főpap megszaggatta ruháját, és így szólt: „Istent káromolta. Mi szükségünk van több tanúra? Íme, most hallottátok az istenkáromlást. Mi a ti véleményetek?” Ők így feleltek: „Méltó a halálra!”

Mt 26,57–66; Mk 14,53–64; Lk 22,54–55.63–71; Jn 18,12–27

Ének

Saját dallam: EÉ 198

Ó, drága Jézus, vajon mit vétettél, Ilyen keményen hogy megítéltetted? Mi bűnt találtak benned, és mi vétet, Kik elítéltek?
Én, én okoztam minden szenvedésed. Bűneim vittek keresztfára téged. Mindazt, mit, Jézus, eltűrtél helyettem, Én érdemeltem. *198,1.3*

Igeolvasás

Péter megtagadja Jézust

Péter pedig kint ült az udvaron. Odament hozzá egy szolgálóleány, és így szólt: „Te is a galileai Jézussal voltál.” Ő azonban tagadta mindenki előtt, és ezt mondta: „Nem tudom, mit beszélsz.” Kiment a kapuba, de meglátta őt egy másik szolgálóleány, és ezt mondta az ott levőknek: „Ez is a názáreti Jézussal volt.” Péter ismét tagadta, és megesküdött: „Nem ismerem azt az embert.” Kis idő múlva odamentek az ott álldogálók, és ezt mondták Péternek: „Bizony, közülük való vagy te is, mert a beszéded is elárul téged.” Akkor elkezdett átkozódni, esküdni: „Nem ismerem azt az embert”. És azonnal megszólalt a kakas. Megfordult az Úr, és rátekintett Péterre. És ő kiment, és keservesen sírt.

Mt 26,67–75; Mk 14,65–72; Lk 22,56–62; Jn 18,25–27

Ének

Saját dallam: EÉ 385

Szelíd szemed, Úr Jézus, Jól látja minden vétkeket; Személyemet ne vesse meg, Szelíd szemed, Úr Jézus!

Szelíd szemed, Úr Jézus, Elítél bár, lásd, én megint Csak várom, hogy majd rám tekint, Szelíd szemed, Úr Jézus! *385,1.4*

Igeolvasás

Jézus Pilátus előtt

Akkor megkötözték Jézust, elvitték, és átadták Poncius Pilátusnak, a helytartónak. Ezt kérdezte tőle a helytartó: „Te vagy a zsidók királya?” Jézus így felelt: „Te mondtad.” Miközben a főpapok és a vének vádolták, nem felelt semmit sem, úgyhogy a helytartó nagyon csodálkozott.

A helytartó ünnepenként egy foglyot szokott szabadon bocsátani a sokaságnak, azt, akit ők kívántak. Volt akkor egy nevezetes foglyuk, akit Barabbásnak hívtak. Amikor tehát összegyűltek, ezt mondta nekik Pilátus: „Mit akartok, melyiket bocsássam szabadon nektek: Barabbást vagy Jézust?” Azok pedig így kiáltottak: „Barabbást!” Pilátus megkérdezte tőlük: „Mit tegyek akkor Jézussal?” Így szóltak mind: „Feszítsd meg!” A helytartó megkérdezte: „De mi rosszat tett?” Azok még jobban kiáltottak: „Feszítsd meg!” Pilátus akkor vizet hozatott, megmosta a kezét a sokaság szeme láttára, és így szólt: „Ártatlan vagyok ebben a vérontásban! Ám ti lássátok!” És az egész nép így felelt: „Vére rajtunk és gyermekeinken!”

Mt 27,1–26; Mk 15,1–15; Lk 23,1–25; Jn 18,28–40

Ének

Saját dallam: EÉ 402

Mélységes mélyből kiáltunk Hozzád, irgalmas Isten, Ó, hallgass meg, kérünk, ne hagyj Elveszni bűneinkben! Ha te mindazt számba veszed, Amit vétettünk ellened, Ki állhat meg előtted? 402,1

Igeolvasás

Jézus megcsúfolása

Akkor a helytartó katonái elvitték Jézust a laktanyába, és odagyűjtötték köréje az egész csapatot. Levetkőztették, bíborköpenyt adtak rá, tövisből koszorút fontak, a fejére tették, és nádszálat adtak a kezébe. Térdre borultak előtte, gúnyolták, és ezt mondták: „Üdvöz légy, zsidók királya!” Azután ráköptek, fogták a nádszálat, és a fejéhez verték.

Mt 27,27–31; Mk 15,16–20; Lk 23,26–32; Jn 19,1–15

Ének

Saját dallam: EÉ 200

Ó, Krisztusfő, sok sebbel Meggyötrött, vérező, Te szűrő tövisekkel Megkoronázott Fő, Fény, dicsőség volt részed, Most gúnyt űznek veled. Megcsúfolt és lenézett Szent Fő, köszöntelek. 200,1

Igeolvasás

Jézus megfeszítése

Elvitték Jézust az úgynevezett Koponyahelyre (amelyet héberül Golgotának neveznek), hogy megfessék. Megfeszítették őt, és vele együtt két gonosztevőt, az egyiket jobbról, a másikat balról. Jézus pedig így imádkozott: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit tesznek!” Elosztották ruháit, és sorsot vetettek rá. Az ítélet okát is felírták: „A názáreti Jézus, a zsidók királya.” Akik arra jártak, csúfolták őt. Hasonlóképpen a főpapok és az írástudók is ezt mondták: „Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni.”

A megfeszített gonosztevők egyike is szidalmazta őt: „Ugye te vagy a Krisztus? Mentsd meg magadat és minket is!” Megszólt a másik, és ezt mondta: „Nem féled az Istent? Hiszen te ugyanazon ítélet alatt vagy! És mi jogosan szenvedünk, de ő semmi rosszat nem tett.” Ezt is mondta: „Jézus, emlékezzél meg ró-

lam, amikor bemész országodba!” Jézus így válaszolt neki: „Bizony mondom neked: ma velem leszel a paradicsomban.”

Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; Lk 23,33–43; Jn 19,16–24

Ének

Saját dallam: EÉ 365

Paradicsomnak te szép élő fája, Ó, drága Jézus, Istennek Báránya, Te vagy lelkünknek igaz Megváltója, Szabadítója.

Jézusunk, kérünk, szenteld meg lelkünket, Hogy megbocsássuk mi is a bűnöket Mindeneknek, kik ellenünk vétettek, És elestenek! *365,1.3*

Igeolvasás

Jézus halála

A keresztfá mellett ott állt Jézus anyja és az a tanítvány, akit Jézus szeretett. Amikor Jézus meglátta őt, így szólt anyjához: „Asszony, íme, a te fiad!” A tanítványnak pedig ezt mondta: „Íme, a te anyád!” És ettől az órától magához fogadta anyját az a tanítvány. Hat órától kezdve sötétség lett az egész földön kilenc óráig. Kilenc óra tájban felkiáltott Jézus: „Éli, Éli, lám-má sabaktáni!” Ez azt jelenti: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” Jézus pedig tudván, hogy minden elvégeztetett, hogy beteljesedjék az Írás, így szólt: „Szomjúhozom!” Ekkor a körülötte állók közül egy valaki odafutott, szivacsot töltött meg ecettel, nádszálra tűzte, és inni adott neki. Amikor Jézus elfogadta az ecetet, ezt mondta: „Elvégeztetett.” És hangos szóval felkiáltott: „Atyám, kezedbe teszem lelkemet!” És lehajtotta fejét, és kilehelte lelkét.

Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Lk 23,44–49; Jn 19,25–30

Ének

Saját dallam: EÉ 188

Krisztus, ártatlan Bárány, Ki miértünk megholtál, A keresztfá oltárán, Nagy engedelmes voltál. Viselvén bűneinket, Megváltottál minket. Adj békeséget, Ó, Jézus, ó, Jézus! *188,3*

Igeolvasás

Jézus sírba tétele, a sír lepecsételése

Amikor este lett, eljött egy Arimátiából való gazdag ember, név szerint József, aki maga is tanítványa volt Jézusnak. Elment Pilátushoz, és elkérte Jézus testét.

Pilátus megparancsolta, hogy adják ki neki. József pedig a testet tiszta gyolcsba göngyölte, és elhelyezte új sírboltjába, amelyet a sziklába vágatott. A sír bejáratához nagy követ hengerített, és eltávozott. Másnap összegyűltek a főpapok és a farizeusok, elmentek Pilátushoz, és ezt mondták: „Uram, mi emlékszünk arra, hogy az a csaló még életében ezt mondta: Három nap múlva feltámadok! Ezért parancsold meg: őrizték a sírt a harmadik napig, nehogy tanítványai ellopják, és azt mondják a népnek: Feltámadt a halálból! Ez a csalás ugyanis még rosszabb lenne az elsőnél.” Pilátus így válaszolt: „Van őrségetek: menjetek, és őriztessétek, ahogyan tudjátok!” Azok pedig elmentek, lepecsételték a követ, és őrséget állítottak a sír mellé.

Mt 27,57–66; Mk 15,42–47; Lk 23,50–56; Jn 19,31–42

Ének

Saját dallam: EÉ 200

Nagy irgalmadat áldom, Te legdrágább barát, Hogy értem keresztfádon Te haltál kínhalált. Adj erőt érted élnem Itt hálás hűséggel, S ha elérkezik végem, Tebened érjen el! *200,3*

III. BEFEJEZŐ RÉSZ

BEFEJEZÉS, IMÁDSÁG

A lelkész igehirdetést tarthat, vagy befejezésül néhány szót mond, például:

Testvéreim az Úrban! Íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét! Hordozza a mi bűneinket is! Ahogyan az Írás mondja: Ő a mi betegségeinket hordozta, a mi bűneinkért sebesített meg, és a mi vétkeink büntetését vette magára, hogy békességünk legyen. Bizony méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az erő, a bölcsesség, a hatalom, a tisztelet és a dicsőség örökkön-örökké. Ámen.

Lelkész: Imádkozzunk!

Jézus Krisztus, Isten Fia! Szegény lettél értünk, és mindenben megkísértettél hozzánk hasonlóan. Megízlelted a kínos halált és az Istentől való elhagyatottság mélységes nyomorúságát. Engedelmes voltál mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Isten Báránya, aki hordozod a világ bűnét, irgalmazz nekünk! Mi, bűnös emberek, kérünk téged, szent és igaz Úr Jézus, szabadíts meg szenvedésed erejével minden bűntől: gyűlölettől és irigységtől, önzéstől és keményszívúságtól,

gőgtől és szeretetlen ítélkezéstől! Add, hogy igaz tanítványaidként szelíden és alázatosan kövessünk téged! A bűn elleni harcban, a kísértés órájában és a végső ínségben segíts meg minket, Úr Jézus Krisztus! Gyűjtsd össze Isten gyermekeit a kereszttel! Keresd meg az elveszettet, menj elébe a keresőnek! Segíts, hogy megbocsássunk egymásnak, és egyek legyünk a szeretetben! Úr Jézus Krisztus, add nekünk a te békességedet! Ámen.

MIATYÁNK

A gyülekezet a lelkész vezetésével együtt mondja.

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek, és ne vígy minket kísértésbe, de szabaddíts meg a gonosztól, mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

ÁLDÁS

A lelkész az ároni vagy a szentháromsági áldást mondja.

[Lelkész: Isten népe!]

Lelkész: Az Úr áldjon meg és őrizzen meg téged! Az Úr világosítsa meg az ő arcát terajtad, és könyörüljön rajtad! Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, ✚ és adjon neked békességet!

Vagy:

Áldjon meg titeket a mindenható Isten, az Atya és ✚ a Fiú és a Szentlélek!

Gyülekezet: **Ámen.**

BEFEJEZŐ ÉNEK

Saját dallam: EÉ 194

Jézus, ki értünk szenvedtél, Hogy éljünk, halálra mentél: Néked, néked Szívből hálát adunk, Holtig, holtig híveid maradunk! 194,6